

Vergaderjaar 1983–1984

18 197

Wet op de erkende onderwijsinstellingen

Nr. 6

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 8 mei 1984

INLEIDING

De leden van de P.v.d.A.-fractie stonden in beginsel positief tegenover het voorstel van wet op de erkende onderwijsinstellingen, dat zij zagen als een (bescheiden) bijdrage tot de dringend noodzakelijke bescherming van de consument. De leden van de fracties van het C.D.A., de S.G.P. en het G.P.V. hadden met belangstelling en waardering kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel. Ook de leden van de V.V.D.-fractie en de R.P.F.-fractie benaderden het wetsvoorstel positief. Deze fracties onderschreven de wenselijkheid, dat voor het buitenschools niet-bekostigde mondeling onderwijs een erkenningsregeling in het leven wordt geroepen zoals reeds voor het schriftelijk onderwijs bestaat.

De leden van de fractie van D'66 ten slotte konden ook op deze grond met het wetsvoorstel instemmen. Zij achtten het voorstel tevens van belang nu er op het terrein van de volwasseneneducatie veel beweging valt waar te nemen en de belangstelling van de overheid zich hierop richt, ook als onderdeel van het onderwijsvoorrangsbeleid.

ALGEMEEN

P.v.d.A.

1. De leden van de P.v.d.A.-fractie beschouwen het voorliggende wetsvoorstel als een (bescheiden) bijdrage tot betere bescherming van de consument, maar het heeft hen verbaasd dat niet aangegeven kan worden, ondanks 10 jaar ervaring met een erkenningsstelsel voor het niet door de overheid bekostigde schriftelijk onderwijs, in welke mate het totaal van instellingen voor schriftelijk onderwijs zich inderdaad aan de erkenningseisen onderworpen heeft.

Het enige deel van het niet-bekostigde, niet-aangewezen onderwijs dat bij het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen goed bekend is, is het erkende schriftelijk onderwijs. Van instellingen die geen erkenning aanvragen, weet de overheid zeer weinig. Het is bovendien moeilijk een overzicht te krijgen of te houden van de actuele ontwikkelingen op het terrein van het

niet-erkende onderwijs, omdat daar zoveel wisselingen en veranderingen optreden.

2. De leden van de P.v.d.A.-fractie zouden graag zien, in verband met de zeer agressieve reclame van niet-erkende instellingen waarbij vaak cadeaus in het vooruitzicht worden gesteld, hetgeen betekent dat erkende instellingen oneerlijke concurrentie wordt aangedaan, dat in dit opzicht de positie van de erkende instellingen verder versterkt zal worden.

Alleen al het feit van de erkenning geeft aan de erkende instellingen een voorsprong op de niet-erkende instellingen. Inderdaad staat daar tegenover dat de erkende instellingen niet de mogelijkheid hebben om agressieve verkoopmethoden toe te passen, maar de wet strekt er niet alleen toe de belangen van de erkende instellingen te beschermen, maar heeft ook ten doel de consument te beschermen.

In de wet is met opzet de bepaling opgenomen dat de erkende instelling melding maakt van de erkenning (artikel 6). Daarnaast krijgen cursisten in het particulier onderwijs, die voor een tegemoetkoming in de studiekosten in aanmerking zouden komen, deze tegemoetkoming slechts indien ze een cursus volgen bij een erkende instelling. Tevens is het streven erop gericht dat, meer dan tot nu toe het geval is, diploma's behaald bij het erkende onderwijs vrijstellingen kunnen geven bij het reguliere onderwijs.

3. De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden, dat in het wetsvoorstel nauwelijks aandacht wordt besteed aan samenhang tussen instellingen zoals in de wet bedoeld en het reguliere onderwijs.

De bedoelde samenhang kan niet in deze wet geregeld worden, daar het terrein te veel verschillende soorten onderwijs omvat. Dat zou moeten gebeuren bij wetgeving die op het andere onderwijs is gericht, bij voorbeeld door het aangeven van toelatingsnormen en vrijstellingsregelingen.

4. Bovengenoemde leden vroegen zich af of de ruime termijn van een erkenningsbehandeling niet in het voordeel van niet-erkende instellingen zal werken.

Dit kan inderdaad het geval zijn, op de korte termijn. Er is altijd een zeker minimum aan tijd nodig voor een zorgvuldige behandeling van het verzoek om erkenning. Uiteraard wordt er binnen die grens toch naar gestreefd de behandelingstermijn zo kort mogelijk te laten zijn. Na de erkenning is van deze concurrentievervalsing geen sprake meer.

5. De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen voorts hoe de regering zich voorstelt te handelen als een erkende instelling een cursus start waarvan na een jaar blijkt dat deze niet onder de werkingssfeer van de wet zal vallen.

Het onderhavige wetsontwerp bevat de mogelijkheid dat een erkende instelling ook andere activiteiten verzorgt die op basis van artikel 2 niet onder de reikwijdte van deze wet vallen. In dergelijke gevallen moet de erkende instelling dit laten blijken uit de correspondentie die van de instelling uitgaat (Artikel 6).

Voor de erkende instelling heeft de erkenning ook betekenis met het oog op cursussen die niet onder de werkingssfeer van de wet vallen omdat artikel 16 een algemene regel geeft voor het handelen of nalaten van de instelling.

6. De leden van de P.v.d.A.-fractie wilden graag weten wat de organisatorische redenen zijn om niet al het niet-schriftelijk onderwijs onder de erkenningsregeling te brengen. Ook willen deze leden weten aan welke fasering precies wordt gedacht.

Er zijn vele vragen gesteld over een inventarisatie van het particulier onderwijs en de omvang van dat terrein. Op vele praktische gronden blijkt een inventarisatie uiterst moeilijk. Daarom is gekozen voor een gefaseerde

invoering, waarbij het ministerie en de inspectie steeds ervaring kunnen opdoen met een nieuw bijgevoegde sector, in plaats van overspoeld te worden door een veelheid van sectoren. Daarbij komt dat een erkenningsregeling als de onderhavige slechts zin heeft indien men de beoogde kwaliteitsbewaking kan handhaven, hetgeen betekent dat zowel bij het ministerie als bij de inspectie voldoende menskracht aanwezig moet zijn.

Voor de invulling van de fasering wordt verwezen naar het antwoord aan de leden van de D'66-fractie (artikel 2, tweede lid onder b sub 5).

7. De leden van de P.v.d.A.-fractie wilden vervolgens weten waarom geen aandacht is besteed aan onderwijs via radio en televisie, waarbij ook de kabeltelevisie ongekende mogelijkheden zal kunnen bieden.

Op basis van artikel 2 is het niet uitgesloten dat ook onderwijs via radio en televisie onder bepaalde omstandigheden onder de werkingssfeer van deze wet zal vallen. Artikel 2 onder b sub 5 sluit dit immers niet uit. Of het door deze leden bedoelde onderwijs onder de werkingssfeer gebracht zal worden en of de instelling die deze activiteiten verzorgt erkend zal kunnen worden, is geheel afhankelijk van de inhoud die gegeven wordt aan de in deze bepaling bedoelde algemene maatregel van bestuur en of deze activiteiten cursussen zijn in de zin van deze wet. Voor wat betreft dit laatste verwijs ik naar de antwoorden op de vragen bij artikel 1.

8. De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden in het wetsvoorstel Open Universiteit gezien dat daar de mogelijkheid geopend was programma's of programma-onderdelen over te nemen van particuliere instellingen. Deze leden wilden weten of het hier erkende instellingen betreft of dat het college van bestuur van de Open Universiteit dit bepaalt. Deze leden vroegen waarom in het onderhavige wetsvoorstel niet wordt gerept over samenwerking met door de Open Universiteit verzorgd onderwijs.

Of bij het overnemen van programma's of programma-onderdelen gebruik zal worden gemaakt van de onderwijsprogramma's van erkende instellingen is geheel aan het bestuur van de Open Universiteit om te beslissen. Het is uiteraard te verwachten dat bij de Open Universiteit de voorkeur zal bestaan voor samenwerking met kwalitatief goede instellingen.

9. Voorts konden de leden van de P.v.d.A.-fractie zich een nauwe samenwerking voorstellen op het gebied van her- en bijscholing en applicatiecursussen tussen instellingen als bedoeld in het wetsvoorstel met m.b.o., h.b.o. en wetenschappelijk onderwijs.

Een dergelijke samenwerking met erkende instellingen zou zeer wel mogelijk zijn. Immers die instellingen beschikken over grote en specifieke kennis op bepaalde vakterreinen en hebben vaak goede contacten met de beroepswereld. Over dergelijke ontwikkelingen valt thans nog weinig te zeggen.

10. Tot slot wilden de leden van de P.v.d.A.-fractie weten wat de positie is van andere bewindslieden ten aanzien van het door de minister van Onderwijs en Wetenschappen gevoerde beleid, bij voorbeeld het niet door de overheid bekostigde cursorisch onderwijs dat opleidt voor examens in het kader van de Vestigingswet en particuliere opleidingen die opleiden voor beroepen waarvoor de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur de eindtermen bepaalt.

Bij deze wet kunnen *instellingen* voor particulier onderwijs erkend worden.

De minister van Economische Zaken oefent door aanwijzing van een gecommitteerde toezicht uit op de *examens* in het kader van de vestigingswetten en enkele andere examens.

Slechts de minister van Onderwijs en Wetenschappen erkent een instelling. Wanneer de minister van Economische Zaken toezicht uitoefent op het examen van die instelling, stelt deze de exameneisen vast, terwijl tot

nu toe de beide ministers in gezamenlijk overleg het examenreglement goedkeuren. Een zelfde situatie kan voorkomen wanneer een examen onder toezicht van een andere minister staat. Het is niet de bedoeling van deze lijn af te wijken.

11. Bovengenoemde leden vroegen zich af of het de minister van Onderwijs en Wetenschappen bekend is dat instellingen als bedoeld in dit wetsvoorstel inmiddels al het predikaat «erkend door het ministerie van Economische Zaken» voeren.

Zoals uit het antwoord op de vorige vraag moge blijken, erkent de minister van Economische Zaken geen instellingen. Wie toch het predikaat «erkend door de minister van Economische Zaken» voert, handelt in strijd met artikel 435b van het Wetboek van Strafrecht.

C.D.A.

1. De leden van de C.D.A.-fractie hadden in ernstige mate een uiteenzetting gemist over de ervaringen met de Wet erkenning instellingen schriftelijk onderwijs (Weiso).

Het tijdperk dat vóór de Weiso in werking trad in 1973 is in twee perioden te verdelen: de periode van vóór 1947 toen niets geregeld was en de periode tussen 1947 en 1973. In dit laatste tijdvak ontstond de privaatrechtelijke Stichting ISO (Inspectie schriftelijk onderwijs) op instigatie van de instellingen zelf, die erop uit waren de kwaliteit van hun onderwijs te garanderen. Op aandrang uit het veld is toen door de Tweede Kamer een commissie ingesteld die het belang van wetgeving voor deze sector moest onderzoeken. Daarop is in 1973 de Weiso ingevoerd.

Het moge duidelijk zijn dat het moeilijk is aan te geven in hoeverre de wet verschil heeft gemaakt, omdat vóór haar inwerkingtreding de ISO al een kwaliteitscontrole uitoefende. Sinds de inwerkingtreding van de Weiso kan echter pas vanuit de overheid inhoudelijke voorlichting over cursussen en diploma's worden gegeven. Op dat tijdstip is officieel beroep tegen afwijzing van erkenning of intrekking van de erkenning mogelijk geworden. Bovendien is door de Weiso ook een strafbepaling van het Wetboek van Strafrecht actueel geworden, die spreekt over erkenning van rijkswege: artikel 435b van dat wetboek.

2. Met betrekking tot de beroepsmogelijkheden geven deze leden te kennen niet door de gegeven toelichting te zijn overtuigd. Zij zijn enerzijds met de Raad van State van mening dat de bevoegdheid tot het al dan niet erkennen van een instelling de nodige ruimte laat voor arbitraire beslissingen. Anderzijds zijn deze leden van mening dat niet zonder meer verwezen kan worden naar wetsvoorstel 17 201, aangezien deze nog niet door de Staten-Generaal is aanvaard, zodat ook nog niet is aanvaard dat artikel 16 van de Wet erkenning schriftelijk onderwijs zou komen te vervallen.

De vraag of de keuze tussen Arob-beroep en beroep op de Kroon een juiste keuze is, moet naar mijn mening niet aan de orde worden gesteld bij de behandeling van het onderhavige wetsvoorstel, maar dient aan de orde te komen bij de behandeling van wetsvoorstel 17 201, opdat de gekozen beroepsmogelijkheid in het kader van de totale beroepsproblematiek bekeken kan worden. In wetsvoorstel 17 201 komt immers niet alleen de beroepsbepaling van de Wet erkenning schriftelijk onderwijs aan de orde, maar worden de beroepsbepalingen in een aantal onderwijswetten gewijzigd in verband met de uitbreiding van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen.

3. In de memorie van toelichting is sprake van een gefaseerde invoering van het onderhavige wetsvoorstel. Bovengenoemde leden wilden graag een toelichting hierop, nu de wet hierover geen uitspraak doet en zij wilden weten of fasering zal worden verkregen door de algemene maatregel van bestuur (artikel 2, tweede lid onder b sub 5) voorhands niet in te voeren.

Over de invulling van de algemene maatregel van bestuur ex artikel 2, tweede lid onder b sub 5, van de Weo vindt thans overleg plaats. Voorshands is het echter niet mogelijk een tijdschema hiervoor aan te geven. Pas wanneer die algemene maatregel van bestuur enige tijd zal hebben gewerkt en de uitbreiding zal zijn geëvalueerd, zal de vraag naar een volgende uitbreiding van de werkingssfeer van de wet aan de orde komen.

Zie ook het antwoord aan de P.v.d.A.-fractie (algemeen 6) en de D'66-fractie (artikel 2, tweede lid onder b sub 5).

4. De leden van de C.D.A.-fractie vonden de informatie over de financiële consequenties zeer summier. Genoemde leden vroegen of kan worden aangetoond waarom met zo'n gering bedrag als f500 000 kan worden volstaan voor de invoering van een tegemoetkoming in de studiekosten voor studenten bij het mondeling onderwijs.

De financiële consequenties zullen grotendeels pas aan de hand van ervaring exact vastgesteld kunnen worden.

De werkingssfeer van de wet is op verschillende manieren uit te breiden: niet alleen via de «reikwijdte algemene maatregel van bestuur», maar ook bij voorbeeld door het instellen van nieuwe staatsexamens ex artikel 60 WVO.

Niet is te verwachten dat door de vergroting van de reikwijdte van de erkenningswetgeving (op grond van de directe werking van artikel 2 en op grond van de eerste versie van de algemene maatregel van bestuur ex artikel 2, tweede lid onder b sub 5) de cursistenpopulatie die onder de huidige studiefinancieringsregeling «Tegemoetkoming in de studiekosten van part-time opleidingen en schriftelijke cursussen» valt, drastisch zal toenemen. Immers deze studiekostenregeling heeft uitsluitend betrekking op die opleidingen van de erkende instellingen die een pendant hebben in het bekostigde onderwijs.

5. Bovengenoemde leden vroegen of de staatssecretaris nadere informatie kan verschaffen over de kosten van rijksgecommitteerden, aangezien daarover geen enkele indicatie is gegeven.

Rijksgecommitteerden zullen alleen daar nodig zijn waar bij de erkende instelling sprake is van instellingsexamens. De uitbreiding van de werkingssfeer van de erkenningsregeling heeft echter voornamelijk of nauwelijks betrekking op sectoren waar sprake is van instellingsexamens.

6. In navolging van de Onderwijsraad stelden de leden van de C.D.A.-fractie nadere informatie op prijs over het niet-bekostigde mondeling onderwijs. Deze leden wilden gaarne meer weten over aantallen instituten, opleidingen en cursisten, de situatie en gebruiken in deze sector, de gebieden welke door de cursussen worden bestreken, de vormen waarin zij voorkomen, aan welke behoeften zij worden geacht te voldoen en welke de problemen en knelpunten zijn in deze sector. Genoemde leden hebben een beantwoording van deze vragen van de Onderwijsraad gemist in de memorie van toelichting.

Voor een antwoord op deze vraag wordt verwezen naar het antwoord aan de P.v.d.A.-fractie (Algemeen 1 en 6), de V.V.D.-fractie (Algemeen 5) en de overige antwoorden aan de leden van de C.D.A.-fractie.

V.V.D.

1. In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat de erkenningsregeling past binnen het overheidsbeleid op het terrein van de volwasseneneducatie. De leden van de V.V.D. hadden echter moeite met het bestaan van erkende instellingen naast door de overheid bekostigde instellingen. Deze leden waren van mening dat het aanbod van de overheid aanvullend moet zijn op wat het particulier initiatief reeds biedt, opdat zodoende een net van op elkaar afgestemde en onderling samenhangende educatieve voorzienin-

gen voor volwassenen zou ontstaan waarin doublures tot een minimum zouden worden beperkt.

Het is de doelstelling van dit wetsontwerp te komen tot een regeling voor erkenning voor het niet uit de rijkskas bekostigde bijzonder onderwijs. Het is uitdrukkelijk niet de doelstelling van dit wetsontwerp als zodanig om het uit de rijkskas bekostigde onderwijs terug te dringen.

2. De leden van de V.V.D. constateren terecht dat het streven te komen tot wederzijdse afstemming van diploma's van erkende instellingen en het bekostigde onderwijs door middel van afstemming op de onderwijsprogramma's geheel afhankelijk is van het handelen van de erkende instellingen.

Verwacht wordt dat de erkende instellingen zullen overgaan tot deze afstemming omdat daardoor de door de instelling afgegeven diploma's een meer algemene waarde krijgen.

3. De leden van de V.V.D. konden instemmen met een erkenningsregeling waarin de gelijkwaardigheid van schriftelijk en mondeling onderwijs tot uitdrukking komt. Zij wilden hierbij echter een uitzondering maken voor de opzegtermijn bij het mondeling onderwijs, omdat een te korte opzegtermijn de voortgang van de cursus voor de overblijvende deelnemers in gevaar zou brengen en van de instelling te hoge investeringen zou vragen.

Op grond van het bepaalde in artikel 11, onder g sub 2, kan een instelling in de overeenkomst met de cursist een opzegtermijn van ten hoogste 3 maanden opnemen. Aangezien het niet aannemelijk is dat meerdere cursisten reeds direct bij de aanvang van de cursus van verdere deelname afzien en de cursus opzeggen, bestaat er de eerste vijf maanden van de cursus nauwelijks gevaar voor een zodanige afname van het aantal cursisten dat de voortgang van de cursus in gevaar zou komen.

4. Voor wat betreft de vraag van deze leden naar het onder de verwerkings sfeer van deze wet te brengen afstandsonderwijs via abonnee-t.v. en het computergestuurd onderwijs, wordt verwezen naar het antwoord op vraag 7 van de P.v.d.A.-fractie in dit algemeen deel van de toelichting.

5. De leden van de V.V.D.-fractie deelden de opvatting van de Onderwijsraad dat een inventarisatie van mondeling en schriftelijk onderwijs noodzakelijk is.

Inventarisatie van het niet-bekostigde onderwijs is praktisch niet mogelijk. Kleine instellingen ontstaan en verdwijnen in hoog tempo. Lang niet al deze instellingen staan ingeschreven bij handelsregisters enz., waardoor het moeilijk is hen op het spoor te komen. Pas wanneer een bepaalde soort onderwijs onder de werkingssfeer van de erkenningswetgeving gaat vallen, is het mogelijk van het erkende deel een duidelijk beeld te krijgen. De ervaring is dat bij het schriftelijk onderwijs het nooit als een hinderpaal is gevoeld dat zeer weinig bekend was over het niet-erkende schriftelijk onderwijs. Naar aanleiding van de vraag van de Onderwijsraad is gepoogd enkele gegevens te verkrijgen, maar deze blijven summier en zijn slechts beperkt betrouwbaar.

6. Voorts bestaat er in de opvatting van deze leden op grond van het voorliggende voorstel onduidelijkheid over de erkenning van de instelling als geheel en de verschillende cursussen en onderwijsvormen die worden aangeboden. De leden van de V.V.D. achten het in het belang van de consument noodzakelijk dat volstrekt duidelijk is waarop de erkenning precies betrekking heeft.

Artikel 6, tweede lid, van het wetsvoorstel bevat de bepaling dat het bevoegd gezag van een instelling die activiteiten verricht welke onder de werkingssfeer van de wet vallen en tevens activiteiten verricht die niet hieronder vallen, in alle van de instelling uitgaande correspondentie, publikaties en reclames duidelijk moet doen uitkomen op welke van de

door de instelling georganiseerde activiteiten de erkenning betrekking heeft. Een erkende instelling zou dit in de praktijk kunnen toepassen door bij voorbeeld in de van de instelling uitgaande reclamefolders of studiegids een asterisk te plaatsen bij de onderwijsactiviteiten waarop de wet van toepassing is.

7. Het voorstel van de wet stelt de eis dat docenten voor het geven van onderwijs in bezit dienen te zijn van de noodzakelijke akten van bekwaamheid. De leden van de V.V.D. stellen dat het onderwijs bij met name op de praktijk gerichte bedrijfsopleidingen veelal wordt verzorgd door personen die weliswaar geen akte van bekwaamheid in strikt onderwijskundige zin hebben, maar wel uitstekend geschikt zijn om op grond van hun specifieke praktische kennis en ervaring te voorzien in onderricht waar de maatschappij om vraagt. De leden van de V.V.D.-fractie zijn van mening dat bij deze vormen van onderwijs met deze realiteit meer rekening gehouden dient te worden.

Artikel 7, eerste lid, bevat de bepaling dat de docenten in principe in het bezit moeten zijn van een bewijs dan wel verklaring van bekwaamheid. Indien er echter geen bewijzen dan wel akten van bekwaamheid voor een bepaalde onderwijssoort zijn aangewezen, zoals inderdaad veelal het geval is bij de op de praktijk gerichte bedrijfsopleidingen, kan de minister bewijzen of verklaringen van bekwaamheid aanvaarden.

Een met de door de leden van de V.V.D. geschetste vergelijkbare situatie doet zich voor bij het leerlingwezen waar op uitgebreide schaal gebruik wordt gemaakt van de in artikel 114 van de Overgangswet WVO gegeven bevoegdheid te verklaren, dat iemand geacht wordt in het bezit te zijn van de vereiste verklaring of bewijs van bekwaamheid. In de door de leden van de V.V.D. genoemde situatie zou het derde lid van artikel 7 in incidentele gevallen toegepast kunnen worden.

8. De leden van de V.V.D.-fractie waren van mening, dat eventueel te behalen diploma's een duidelijk civiel effect moeten hebben, gerelateerd aan de verschillende niveaus en vormen van onderwijs in de volwasseneneducatie, waardoor een effectief gebruik van middelen en voorzieningen gemaakt kan worden en een soepele doorstroming naar de verschillende vormen van volwasseneneducatie bevorderd wordt.

Het civiel effect van diploma's wordt bepaald door de waarde die werkgevers hieraan hechten. Wanneer examens onder toezicht van rijksgecommitteerden staan, geeft dat voor de werkgevers een garantie voor de continuïteit van het examenniveau.

Wat betreft de doorstroming naar andersoortig onderwijs, deze kan zeker meer dan tot nu toe het geval was, bevorderd worden wanneer op grond van de gegevens die bij de erkenningsprocedure bekend worden daartoe aanleiding bestaat.

9. De leden van de V.V.D.-fractie waren voorts van mening dat de particuliere instellingen ook moeten kunnen participeren in de vormen van educatief verlof. Daarnaast zouden deze leden gaarne inzicht hebben in de aard van de reallocatie binnen de begroting van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen voor het bedrag van f 500 000, genoemd in de memorie van toelichting als extra kosten voor een tegemoetkoming in de studiekosten ten behoeve van studerende bij het erkende mondeling onderwijs.

In overleg over de uitwerking van de Hoofdlijnennotities volwasseneneducatie moet onder meer nader worden uitgewerkt welke soorten educatie gekoppeld zullen worden aan educatief verlof. Derhalve zou het prematuur zijn nu reeds een uitspraak in dezen te doen. Wat betreft de aard van genoemde reallocatie: de minister van Onderwijs en Wetenschappen vindt deze zaak zo belangrijk dat hij uit het projectartikel volwasseneneducatie een bescheiden bedrag heeft gereserveerd voor extra kosten van de uitbreiding van studiefinanciering.

De leden behorende tot de fractie van de S.G.P. vroegen zich af of de aanduiding in de considerans «bijzonder onderwijs, dat niet uit 's Rijks kas wordt bekostigd» geen aanleiding zou kunnen geven tot misverstand, met name als het gaat om situaties waarbij door instellingen cursussen worden georganiseerd ten behoeve van overheidsmedewerkers, waarbij de rijksoverheid als klant van de instelling optreedt.

Het onderhavige wetsontwerp beoogt, zoals de considerans aangeeft, te komen tot een regeling voor erkenning voor het bijzonder onderwijs, dat niet uit 's Rijks kas wordt bekostigd. Voorwaarde is derhalve dat het Rijk geen financiële bijdrage geeft aan de instellingen waardoor onderwijs verzorgd kan worden. Hiermee wordt niet bedoeld dat het Rijk geen financiële bijdrage aan cursisten van erkende instellingen zou kunnen geven, omdat daardoor de erkenning in gevaar zou kunnen komen. In het door de leden van de S.G.P.-fractie genoemde voorbeeld is er geen sprake van bekostiging van het onderwijs van de instelling, maar zal er sprake zijn van het betalen van cursusgelden van de overheidsmedewerkers die de cursus volgen.

R.P.F.

1. De leden van de R.P.F.-fractie vroegen zich af of meer achtergrondinformatie niet nodig zou zijn over knelpunten in de bestaande situatie en de wijze van bescherming van de ontvanger van onderwijs vooral met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs.

Voor een antwoord op deze vragen, zie het antwoord aan de leden van de C.D.A.-fractie (Algemeen 1).

2. De leden van de R.P.F.-fractie achtten het noodzakelijk dat wat betreft de bewaking van de kwaliteit van het onderwijs de inspectie een belangrijke taak dient te krijgen en zij vroegen zich daarbij af of bij algemene maatregel van bestuur geen nadere voorschriften gegeven dienen te worden omtrent de kwaliteitsbewaking en de daarbij te hanteren criteria.

Het voorliggende wetsontwerp bevat reeds in artikel 9, eerste lid, een belangrijk criterium voor de kwaliteitsbewaking van het door de erkende instelling verzorgde onderwijs, te weten het vereiste dat de cursus zodanig moet zijn afgestemd op de kennis en de ervaring van de cursist, dat het gestelde doel redelijkerwijs kan worden bereikt. Dit kan mede worden getoetst aan de in artikel 11, eerste lid onder c tot en met e, genoemde gegevens. In het tweede lid van artikel 9 is reeds de door de R.P.F.-leden gewenste bevoegdheid neergelegd om bij algemene maatregel van bestuur nader voorschriften vast te stellen omtrent de kwaliteit van de cursussen.

3. Voor het antwoord op de vraag van de leden van de R.P.F.-fractie of het mogelijk zou zijn dat instellingen als Teleac en de educatieve omroep ook tot de soorten van onderwijs zouden kunnen worden gerekend die onder de werkingssfeer van deze wet vallen, wordt verwezen naar het antwoord op vraag 7 van de P.v.d.A.-fractie.

4. De leden van de R.P.F.-fractie vroegen zich af, daar het hier gaat om een omvangrijk deel terrein van de volwasseneneducatie, hoe een en ander ingepast gaat worden in het totaal beleid met betrekking tot de volwasseneneducatie. Dit omdat naar hun mening de memorie van toelichting hierover geen duidelijkheid verschaft.

De Wet op de erkende onderwijsinstellingen is een voorbeeld van een afzonderlijke wettelijke regeling die in de Wet volwasseneneducatie zou kunnen worden ingepast. De overkoepelende organisaties uit de wereld van het erkend schriftelijk en het (nog niet erkend) mondeling onderwijs,

de VISO en de VBMO, zullen de gelegenheid krijgen aan het educatief centrum alle informatie beschikbaar te stellen over hun opleidingen op landelijk en regionaal niveau. Via het educatief centrum kunnen volwassenen aldus zo volledig mogelijk over hun opleidingsmogelijkheden worden voorgelicht.

Via het educatief beraad is samenwerking tussen bekostigde en erkende niet-bekostigde onderwijsinstellingen heel wel denkbaar, met name op het gebied van beroepseducatie. Overwegingen hierbij: het erkende onderwijs met zijn gevarieerde en flexibele aanbod kan voor menige deelnemer een welkome aanvulling betekenen op de mogelijkheden van het bekostigde onderwijs. Bovendien hebben veel erkende instellingen een landelijk bereik door middel van een goed gespreid netwerk van cursusplaatsen.

5. Daar de leden van de R.P.F.-fractie zich zorgen maakten over een mogelijke toekomstige wildgroei van erkende opleidingen en diploma's, vroegen zij zich af of het niet wenselijk zou zijn een artikel toe te voegen waarin geregeld wordt dat een opleiding erkend kan worden als deze past binnen een (in ontwikkeling zijnde) structuur voor het gehele Nederlandse onderwijs. Deze leden vroegen zich af of dit ook niet ten goede zou kunnen komen aan een grotere samenhang in het bestaande stelsel van diploma's en dergelijke.

Er is gekozen voor een ruime opzet. Het opleggen van de structuur van het bekostigde onderwijs aan de te erkennen instellingen zou een verarming betekenen. Immers deze instellingen voorzien ook in een aantal behoeften waarin het bekostigde onderwijs niet voorziet; zij verzorgen onder meer opleidingen die geen pendant hebben in het bekostigde stelsel. Bovendien is het niet aan te bevelen om de mogelijkheid van de te erkennen instellingen flexibel in te spelen op de vraag naar onderwijs, aan te tasten.

G.P.V.

1. De leden van de G.P.V.-fractie achtten het een goede zaak dat de voorgestelde erkenningsregeling past binnen het volwasseneneducatiebeleid, zonder dat dit tot omvangrijke ingrepen in het bestaande instellingen- en cursussenaanbod behoeft te leiden. Het was deze leden overigens niet duidelijk waarop de uitspraak is gebaseerd dat door de wet ook de overzichtelijkheid van dit omvangrijke deelterrein van de volwasseneneducatie wordt vergroot. Deze wet brengt immers geen wijziging van structurele aard in het bonte geheel van instellingen en cursussen.

De wet draagt door middel van de erkenningsregeling bij tot een beter overzicht van de opleidingen van erkende instellingen. De overheid krijgt inzicht in de inhoud van de cursussen en kent de waarde van de diploma's van de instellingen. Dit draagt bij tot overzichtelijkheid van de cursussen voor de consument, omdat deze beter voorgelicht kan worden, terwijl hij daarnaast beter beschermd is.

2. De G.P.V.-fractie onderschreef dat er in de toelichting op wordt gewezen dat de meer algemene erkenning van deze onderwijsvorm ertoe kan leiden, dat instellingen in voorkomende gevallen hun onderwijsprogramma afstemmen op het programma van het bekostigde onderwijs en vroeg zich af of een dergelijke ontwikkeling reeds nu aanwijsbaar is in het sedert 1973 wettelijk geregelde schriftelijk onderwijs.

Wanneer instellingen opleiden voor staatsexamens, worden deze opleidingen, die afgestemd worden op de staatsexameneisen, meer vergelijkbaar met die in het bekostigde onderwijs, omdat de regelingen voor de staatsexamens grote gelijkenis plegen te vertonen met die voor de examens bij bekostigde scholen. Een voorbeeld van de ontwikkeling naar meer staatsexamens is de invoering van het m.e.a.o.-staatsexamen dat dit jaar voor het eerst wordt afgenomen. Het ligt in de bedoeling in de toekomst over te gaan tot het instellen van meer staatsexamens.

3. Het was de leden van de G.P.V.-fractie niet duidelijk waarom gekozen is voor erkenning van de instelling en niet voor erkenning van een cursus. Deze leden vragen zich af of met erkenning van een instelling daarmee alle cursussen vanwege die instelling te geven automatisch erkend worden en, zo ja, of dit geen frictie zal opleveren met de algemene maatregel van bestuur ex artikel 2, tweede lid onder b sub 5. Bovengenoemde leden vroegen zich af of daardoor niet de situatie kan ontstaan dat een erkende instelling aangewezen en niet-aangewezen soorten onderwijs gelijktijdig verzorgt.

De erkenningsregeling, zoals beoogd, zal de consument een beter overzicht verschaffen over de vraag, welke instellingen erkend zijn en derhalve ook over de vraag welke niet erkend zijn. Een stelsel van erkenning van cursussen zou in de praktijk niet uitvoerbaar zijn, daar dit een onevenredige inzet van mensen en middelen zou vergen. Een dergelijke gedetailleerde regeling zou leiden tot een bureaucratisch, arbeidsintensief systeem, hetgeen niet te rijmen valt met de voorgestane deregulering. Ook zou de slagvaardigheid van een instelling die cursussen levert als maatkostuum voor individuele personen, waarbij rekening gehouden wordt met hun vooropleiding en eventueel bepaalde deficiënties, veel minder worden, wanneer dergelijke cursussen weer apart erkend zouden moeten worden. Immers de instelling zou zich wel driemaal bedenken dergelijke cursussen aan te bieden: de erkenningsprocedure zou zoveel tijd vragen dat de cursist inmiddels allang afgestudeerd zou zijn aan een niet-erkende concurrerende instelling.

In de aanloopfase van de wet zal de erkenning van een instelling slechts gelden voor die opleidingen die in de wet of de eerste versie van de algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen. Zolang de wet niet betrekking heeft op alle niet-bekostigd onderwijs zal het kunnen voorkomen dat een erkende instelling ook cursussen geeft waarop de wet niet van toepassing is. In artikel 6, tweede lid, is daarvoor een voorziening gegeven.

4. Ten slotte had de G.P.V.-fractie begrip voor een gefaseerde invoering van de mogelijkheid van erkenning. Wel vroegen de leden van deze fractie zich af of niet voorkomen moet worden dat er tussen instellingen ongewenste concurrentieverhoudingen ontstaan in de periode van gefaseerde invoering. Verdient het daarom geen aanbeveling, aldus deze leden, de publikatieplicht ingevolge artikel 6 pas dan in te voeren als de gefaseerde invoering is voltooid?

Het is inherent aan een erkenningsregeling dat er enige tijd nodig is om erkenningsaanvragen te behandelen. Zodra de werkingssfeer van de erkenningsregeling wordt uitgebreid, zou het mogelijk zijn de aanvragen tot erkenning die daaruit voortvloeien zo te behandelen, dat betrokkenen zo mogelijk gelijktijdig een beslissing ontvangen op hun verzoek om erkenning. Moeilijker weg te nemen is de tijdelijke ongelijkheid die bij uitbreiding van de werkingssfeer van de wet zal ontstaan tussen de instelling die reeds erkend is en ook cursussen geeft op het gebied van de extra werkingssfeer van de wet, en anderzijds de nog niet erkende instelling die op grond van de uitbreiding van de werkingssfeer erkenning gaat aanvragen. Het is niet mogelijk deze tijdelijke ongelijkheid uit te schakelen.

De oplossing van uitstel van de publikatieplicht lost de problemen van de G.P.V.-fractie niet op; dat zou slechts kunnen door een publikatieverbod en dat lijkt wat ver te gaan.

ARTIKELN

Artikel 1

De leden van de fracties van het C.D.A., de V.V.D., de S.G.P. en het G.P.V. vroegen zich af of het niet gewenst was een omschrijving van het begrip

«cursus» op te nemen, aangezien dit begrip immers in het mondeling onderwijs moeilijker te omlijnen is dan in het schriftelijk onderwijs.

Bij het concipiëren van de wetstekst is er steeds van uitgegaan, dat het opnemen van een definitie van het begrip «cursus» niet noodzakelijk zou zijn, omdat de wet uitsluitend betrekking heeft op onderwijsactiviteiten. Hierdoor zou het vanzelfsprekend zijn dat cursussen in de zin van deze wet uitsluitend activiteiten zouden kunnen zijn waarbij sprake is van terugkoppeling van de cursist naar de docent.

Nu uit de reactie van de leden van het C.D.A., de V.V.D., de S.G.P. en het G.P.V. blijkt dat definiëring van dit begrip gewenst is, wil ik aan deze behoefte tegemoetkomen door wijziging van het ontwerp. De nota van wijziging voorziet hierin. Er zijn gevallen denkbaar dat een cursist zich slechts inschrijft voor de studie voor een deexamen of voor enkele deexamens. Ook bestaat de mogelijkheid dat een instelling slechts een deel van de opleiding voor een bedrijf verzorgt, terwijl dat bedrijf zelf de rest doet. In al deze gevallen wordt de activiteit waartoe de instelling zich heeft verbonden als cursus aangemerkt.

De fracties van het C.D.A., de V.V.D., de S.G.P. en het G.P.V. vroegen of bedrijfsopleidingen, seminars, workshops, themadagen en dergelijke ook onder dit begrip vallen.

Dit kan alleen het geval zijn wanneer de terugkoppeling van de cursist naar de docent een substantieel deel is van de activiteit. Wanneer tijdens bij voorbeeld een seminar, incidenteel een vraag door de toehoorder wordt gesteld, wordt deze activiteit daarmee nog geen cursus. De bij nota van wijziging gegeven definitie van «cursus» spreekt derhalve dan ook van «interactie» en «vooropgezet leerdoel».

Voorts wensten deze leden te vernemen welke de relatie is tussen het in dit wetsontwerp gehanteerde begrip en de bepaling van artikel 75 van de Wet op het voortgezet onderwijs.

Zowel in deze wet als in de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) is cursus een samenhangend deel van onderwijsmodulen. Op dit punt lopen beide regelingen volledig gelijk op. Het begrip cursus heeft echter wel in deze wet (en had ook in de Wet erkenning instellingen schriftelijk onderwijs) een ruimere betekenis dan in de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO). In de WVO staat het begrip «cursus» tegenover het begrip «school», ook tegenover het begrip «avondschoon», hoewel voor een avondschoon geen schoolgeld is verschuldigd, maar cursusgeld. In de onderhavige wet echter is een opleiding voor het diploma avond-m.a.v.o. geen avondschoon, maar een cursus.

In de WVO zijn ook aan het begrip «school» andere gevolgen verbonden dan aan het begrip «cursus»: aanvang van bekostiging van een school loopt bij voorbeeld via de planprocedure (artikel 64 e.v. WVO) en aanvang van de bekostiging van een cursus niet (artikel 75 WVO). In de Wet op de erkende onderwijsinstellingen is geen aanleiding om verschillende rechtsgevolgen aan de verschillende soorten opleidingen te verbinden. Het hanteren van verschillende begrippen naast elkaar zou de regeling alleen maar ingewikkelder maken. Men zou dan van geval tot geval steeds, zonder noodzaak, gedwongen worden te kiezen tussen het gebruik van het begrip school dan wel van het begrip cursus. Vandaar dat hier evenals in de Weiso over de hele linie is gekozen voor het begrip «cursus».

De leden van de V.V.D.-fractie constateerden dat het begrip «cursus» in een groot aantal artikelen wordt gebruikt en vroegen zich af of het in de artikelen 4, 9, 11, 12, 14, 17, 18 en 19 steeds dezelfde betekenis heeft.

Het begrip cursus heeft in alle gevallen, met uitzondering van artikel 12, tweede lid, dezelfde betekenis en heeft betrekking op een educatieve activiteit, waarbij sprake is van terugkoppeling van de cursist naar de docent. In artikel 12, tweede lid, wordt het woord «cursus» in temporele zin gebruikt, maar dat blijkt ook duidelijk uit de context.

De leden van de V.V.D.-fractie zagen een hiermee samenhangend probleem met betrekking tot de term «cursist».

De term «cursist» wordt in deze wet veelvuldig gebruikt en heeft daarbij immer de betekenis van degene die de cursus volgt, wil volgen dan wel gevolgd heeft.

Met betrekking tot het bepaalde onder c rees bij de leden van de fracties van de P.v.d.A., het C.D.A., de V.V.D. en de S.G.P. de vraag welk orgaan beschouwd moet worden het bevoegd gezag te zijn, indien de rechtspersoon bij voorbeeld een besloten vennootschap is, omdat het orgaan dat in de statuten wordt aangewezen verschillend kan zijn. De leden van de P.v.d.A.-fractie dachten dat een oplossing voor dit probleem gevonden zou kunnen worden door de directie van de instelling als bevoegd gezag aan te merken.

Het orgaan van de instelling dat het bevoegd gezag is, kan zoals deze fracties opmerken, keer op keer een ander zijn. Dit kan per instelling verschillen, maar ook per handeling.

Het onderhavige wetsontwerp wil niet voorschrijven welk orgaan het bevoegd gezag zou moeten zijn maar dit aan de rechtspersoon zelf overlaten. In het algemeen zullen de statuten hiervoor een bepaling bevatten.

Voor het door deze fracties genoemde voorbeeld van de besloten vennootschap bevatten de artikelen 218 en 239, Boek 2, van het Burgerlijk Wetboek de bepaling welk orgaan bevoegd is op te treden. De vraag van deze fracties maakt duidelijk dat de begripsomschrijving van bevoegd gezag onvoldoende precies is. De nota van wijziging bevat een nieuwe definitie van het begrip «bevoegd gezag», waardoor beter tot uitdrukking komt dat de statuten niet noodzakelijkerwijs een orgaan behoeven aan te wijzen. Gebeurt dit immers niet in de statuten dan bepaalt het Burgerlijk Wetboek welk orgaan dit is.

Verdient het geen aanbeveling het begrip «deexamen» te omschrijven als «een examen in een gedeelte van de tot de cursus behorende leerstof» zo vroegen de leden van de C.D.A.-fractie.

In verband met het streven te komen tot een zo uniform mogelijke omschrijving is in het onderhavige wetsontwerp gekozen voor deze definitie van het begrip «deexamen». Omdat het woord «eindexamenvak» niet geheel passend is in het cursorisch onderwijs wordt in de nota van wijziging voorgesteld hiervan «examenvak» te maken.

Volgens de leden van de V.V.D.-fractie vragen de termen «deexamen» en «eindexamen» om een nadere bepaling, omdat in de onderhavige onderwijsvormen wordt gewerkt met leerstofmodules, waarbij slechts een onderscheid in hoofd- en bijvak wordt gemaakt.

De Wet op de erkende instellingen laat het geheel aan de instellingen over hoe het onderwijs wordt aangeboden: dit kan door middel van leerstofmodules, maar dit is niet strikt noodzakelijk.

Artikel 2

Lid 2

Bij de leden van de fracties van de P.v.d.A. en van de R.P.F. bestond onduidelijkheid over de consequenties voor een instelling die ook cursussen geeft die niet in de opsomming onder 1 tot en met 5 voorkomen.

Zoals in het algemeen gedeelte bij de beantwoording van vraag 6 van de V.V.D.-fractie reeds gezegd is, geldt de erkenning voor de instelling en niet voor de afzonderlijke cursussen. Indien een instelling ook cursussen verzorgt die niet onder de opsomming onder f sub 1 tot en met 5 voorkomen, heeft dit alleen gevolgen voor de wijze waarop de instelling moet publiceren. Voor de wijze waarop publicatie in dergelijke gevallen dient te geschieden moge ik verwijzen naar artikel 6, tweede lid, van de Wet en het gestelde in het algemeen deel van deze memorie van antwoord, wederom bij vraag 6 van de V.V.D.-fractie.

Artikel 2

Lid 2

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen zich af of het rijkschoolonderwijs onder de werking van deze wet gebracht zou kunnen worden. In dit verband zou de wet op een paar plaatsen aangepast dienen te worden.

In principe zou ook het rijkschoolonderwijs onder de werking van de wet gebracht kunnen worden, maar op grond van praktische bezwaren wordt dat niet overwogen. Het is echter niet ondenkbaar dat deze wet zich zal kunnen gaan richten op de opleiding tot rij-instructeur, hetgeen indirect ook gevolgen zal hebben voor het rijkschoolonderwijs.

De leden van de D'66-fractie vroegen zich af hoe lid 2b onder sub 5, ingevuld gaat worden, ten einde de doelstelling van het onderhavige voorstel van wet zoveel mogelijk tot haar recht te laten komen. Bovengenoemde leden geven zelf een aantal voorbeelden van soorten onderwijs (machineschrijven, stenografie en andere secretaresse(achtige) opleidingen, informatica en talenonderwijs, daarnaast opleidingen voor door het ministerie van Economische Zaken erkende examens), waarbij wordt opgemerkt dat de invulling van doorslaggevend belang zou kunnen zijn voor het bereiken van de beoogde doelstelling. Men is ook voor eenheid van overheidsoptreden.

Voorts vragen deze leden aandacht voor de z.g. aangewezen instellingen in het buitenschools mondeling onderwijs in het kader van de voorzieningen op het terrein van de partiële leerplicht. Zou een aangewezen instelling niet erkend kunnen zijn?

Het antwoord op deze vraag is gedeeltelijk al te vinden bij het antwoord aan de C.D.A.-fractie voor het algemeen gedeelte.

De door de fractie van D'66 genoemde sectoren zijn onder andere de sectoren waaraan wordt gedacht voor de eerste versie van de algemene maatregel van bestuur. Verder kunnen als mogelijkheden genoemd worden: opleidingen voor andere staatsexamens dan die genoemd in artikel 2, opleidingen ter voldoening aan de partiële leerplicht, opleidingen voor andere examens die onder toezicht staan van de minister van Economische Zaken, opleidingen voor examens die onder toezicht staan van een medische beroepsvereniging, waarvan er enkele ook al door de D'66-fractie zijn genoemd.

Maar zoals ook reeds aan de C.D.A.-fractie werd geantwoord, zal de invulling proefondervindelijk moeten geschieden, waarbij nooit het gehele terrein van het niet-bekostigd en niet-aangewezen onderwijs bestreken zal kunnen worden.

Lid 3

De fracties van het C.D.A. en van het G.P.V. vroegen of de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen «soorten onderwijs» ook de educatieve activiteiten zullen omvatten, die worden verzorgd door bij voorbeeld Teleac en andere vormen van educatieve omroep.

Theoretisch is het mogelijk alle niet-schriftelijke activiteiten, waarbij door interactie tussen docent en cursist met een vooropgezet leerdoel een afgeronde hoeveelheid kennis, vaardigheden en/of attitudes wordt overgedragen, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, voor zover dit op grond van het bepaalde in het eerste lid van artikel 2 tenminste niet wordt verhinderd. Dit geldt ook voor de door de leden van het C.D.A. en het G.V.P. genoemde voorbeelden, mits er sprake is van de hierboven omschreven terugkoppeling cursist—docent.

Voor wat betreft de fasering waarin op grond van het bepaalde in artikel 2, tweede lid onder b sub 5, onderwijsactiviteiten onder de reikwijdte van deze wet zullen komen te vallen, zij verwezen naar het gestelde in het algemeen deel van deze memorie van antwoord.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of achter het woord «erkenning» niet dient te worden toegevoegd «van de in dit lid bedoelde soorten».

Het toevoegen van de woorden «van de in dit lid bedoelde soorten» is niet noodzakelijk, aangezien op grond van deze wet immers de instellingen worden erkend en niet de afzonderlijke cursussen. Bij het in dit lid bedoelde aanvraag gaat het om een aanvullend erkenningsonderzoek, waarbij het theoretisch mogelijk zou zijn dat de erkenning van de instelling komt te vervallen indien niet wordt voldaan aan de in de artikelen 6 tot 20 omschreven voorwaarden voor de erkende instelling.

Artikelen 4 en 18

De leden van de fractie van D'66 vroegen of het geen aanbeveling zou verdienen de deskundigen aan te trekken uit de beroepenvelden waarop de cursussen betrekking hebben, en of de regering van plan is zich op dit punt in ieder geval te laten voorlichten door representanten van het relevante bedrijfsleven.

Afhankelijk van de aard van de cursus zullen de deskundigen bedoeld in de artikelen 4 en 18 worden benoemd uit de desbetreffende onderwijssoorten en indien het op de praktijk gerichte bedrijfsopleidingen betreft kunnen eveneens deskundigen worden benoemd uit het relevante bedrijfsleven. Op grond van artikel 3, vierde lid, van de Weiso kan de minister voor het schriftelijk ondewijs reeds deskundigen benoemen. Ook hier is het geen uitzondering dat de deskundigen afkomstig zijn uit het bedrijfsleven.

De vraag van de leden van de fractie van D'66 bij artikel 18 hoe de *benodigde voorlichtingsdeskundigheid gemobiliseerd zal worden*, is hiermee eveneens beantwoord.

Bij de leden van de S.G.P.-fractie rees de vraag welke betekenis het woord «cursist» heeft in het kader van de statistieken van het schriftelijk onderwijs.

Het Centraal bureau voor de Statistiek bepaalt welke betekenis in het kader van de door dit bureau samengestelde statistieken het begrip «cursus» heeft. Voor de instellingen is niet van belang of dit een andere is dan de in de onderhavige wet gebruikte betekenis. Uit de tekst van de wet volgt dat het hier gaat om de deelnemers van de afzonderlijke cursussen en dat is voor de instellingen voldoende, terwijl het CBS in de gelegenheid is om die wettelijke betekenis door te vertalen naar het eigen systeem.

De leden van de fracties van de S.G.P. en het G.P.V. vroegen vervolgens welk tijdstip bepalend is voor de vaststelling van het aantal cursisten, omdat er, aldus de leden van de G.P.V.-fractie, een substantieel verschil kan zijn tussen het aantal cursisten aan het begin en aan het einde van de cursus.

De tekst van artikel 4 geeft aan dat bij de aanvraag van de erkenning door de instelling onder meer een opgave van het aantal cursisten moet worden meegezonden. Hieruit volgt dat dit de datum van aanvraag of een tijdstip dat daaraan kort voorafgaat, zou moeten zijn.

De G.P.V.-fractie vroeg ten slotte of het wel juist was om in dit artikel ook eisen op te nemen die met de erkenning als zodanig niets te maken hebben, maar slechts om statistische redenen worden verlangd.

Uit het oogpunt van efficiëntie is besloten alle gegevens die een instelling bij het verzoek om erkenning moet meegezenden in één bepaling op te nemen.

Artikel 5

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden de vraag of de erkenning automatisch in werking treedt als de termijn van een jaar wordt overschreden.

Uit het bepaalde in het tweede en derde lid, waar voorgeschreven is dat de instelling schriftelijk in kennis wordt gesteld van de beslissing op het verzoek om erkenning en een negatieve beslissing met redenen moet zijn omkleed, volgt dat de in het eerste lid genoemde termijn slechts hortatief is en er geen sprake kan zijn van een automatische erkenning (ongeacht de vraag of de instelling voldoet aan de erkenningsvoorwaarden), bij het overschrijden van deze termijn.

Artikel 6

De leden van de fractie van de P.v.d.A. stelden de vraag of dit artikel niet diskwalificerend zou kunnen werken voor het bekostigde onderwijs indien een erkende instelling tevens bekostigd onderwijs verzorgt.

Zoals reeds in het algemeen gedeelte van de memorie van antwoord is gesteld, is het de bedoeling dat een erkende instelling die tevens activiteiten verzorgt die niet onder de reikwijdte van deze wet vallen, tot uitdrukking laat komen op welke activiteiten de erkenning betrekking heeft. Het staat de hierboven bedoelde instelling geheel vrij in de correspondentie tevens tot uitdrukking te laten komen dat er ook bekostigde activiteiten door de instelling worden verzorgd.

In het verlengde van de opmerking onder artikel 1 rees bij de V.V.D.-fractie de vraag welke organen datum en kenmerk van de erkenningsbeschikking moeten vermelden.

Het is de bedoeling dat de erkenning in alle van de instelling uitgaande post wordt vermeld, onafhankelijk van het orgaan dat zich hiermee bezighoudt. Ook de in het tweede lid opgenomen verplichting is niet afhankelijk van het orgaan dat zich bezighoudt met het verzenden van bij voorbeeld de correspondentie. Ten einde dit beter tot uitdrukking te laten komen, is in de nota van wijziging een herziening van dit artikel opgenomen.

Artikel 7

Volgens de leden van de C.D.A.-fractie zou in de leden 1 en 3 moeten worden opgenomen «de Onderwijsraad gehoord».

Voor zover in het eerste lid wordt bedoeld op een algemeen geldende regeling voor het bekostigde voortgezet onderwijs, is de Onderwijsraad reeds gehoord. Het gaat hier namelijk om bewijzen van bekwaamheid die op grond van de artikelen 108, eerste lid, en 110, eerste lid van de overgangswet WVO zijn aanvaard. In de in het derde lid gegeven bevoegdheid gaat het om incidentele afzonderlijke gevallen. Hetzelfde geldt in vele gevallen voor de door de minister op grond van de laatste zinsnede van het eerste lid te aanvaarden bewijzen of verklaringen. De wet dient de minister niet te verplichten voor elk geval afzonderlijk de Onderwijsraad te horen; dit zou de werklast van de Onderwijsraad te veel verzwaren. Mocht het horen van de Onderwijsraad in sommige gevallen toch wenselijk zijn, dan is dit altijd nog mogelijk op basis van artikel 4 van de Wet instelling Onderwijsraad (Stb. 1919, 49).

Deze leden vroegen eveneens waarom in het tweede lid niet was opgenomen «Wet Speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs».

De opmerking van deze leden van het C.D.A. heeft ertoe geleid, dat in de nota van wijziging een bepaling is opgenomen, op grond waarvan bij inwerkingtreding van de Interimwet op het Speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs, ook deze wet onder het begrip onderwijswet komt te vallen. Een en ander is momenteel nog niet mogelijk omdat die wet nu immers nog niet van kracht is.

Voor de beantwoording van de vraag van de leden van de fracties van D'66 en het G.P.V. naar de mogelijkheid dat overdracht van ervaring uit het

bedrijfsleven door de formulering van artikel 7 de pas zou worden afgesneden en het daarmee samenhangend probleem van het ontbreken van bewijzen of verklaringen van bekwaamheid in bepaalde vakgebieden, wordt verwezen naar het algemeen deel van deze memorie van antwoord.

Artikel 8

Gevraagd wordt wat er dient te gebeuren met de reeds in dienst zijnde leden van de directies wanneer de instelling wordt erkend, omdat dit artikel alleen spreekt over het vereiste van een verklaring omtrent het gedrag op het moment van indiensttreding.

Artikel 4, tweede lid, bevat de bepaling dat de leden van de directie bij het verzoek om erkenning van de instelling in het bezit moeten zijn van een verklaring omtrent het gedrag en dat deze verklaring moet worden meegezonden.

De leden van de C.D.A.-fractie hadden bezwaar tegen de passage in de memorie van toelichting, waar staat beschreven wat er zou kunnen gebeuren. Bovendien hadden deze leden een toelichting gemist op de woorden «mogelijkheid» en «eventueel».

Het bepaalde in artikel 22, onder c, waartegen de leden van het C.D.A. vooral bezwaar hadden, moet zodanig gelezen worden dat de inspectie de bevoegdheid heeft over alles met betrekking tot de erkende instelling te rapporteren. Hierbij gaat het derhalve niet om het onderwijs sec, maar ook om alles wat daarmee verband houdt, zoals het niet meer in aanmerking komen voor een verklaring omtrent het gedrag. Op grond van het bepaalde in artikel 22, onder c, heeft de inspectie de bevoegdheid bij de rapportage voorstellen te doen over het nemen van maatregelen. Hieraan gaat altijd eerst een zorgvuldige afweging van belangen vooraf. De woorden «mogelijkheid» en «eventueel» houden deze belangenafweging in. Ten slotte moet hierbij nog worden opgemerkt, dat de door de inspectie voorgestelde maatregelen niet bindend zijn; de minister kan bij zijn uiteindelijke beslissing hiervan afwijken. De instelling kan tegen de beschikking van de minister in beroep gaan.

De leden van D'66-fractie achtten het wenselijk dat in de procedure van aanvraag wordt verwerkt, dat de gegevens die ten aanzien van de instelling zijn opgenomen in de openbare registers worden meegezonden. Hierin vonden zij aanleiding te vragen naar de begrippen «bevoegd gezag» en «directie».

Het is niet noodzakelijk de om erkenning verzoekende instelling te verplichten bij het verzoek om erkenning alle gegevens die zijn opgenomen in de openbare registers te laten meezenden. Indien deze verplichting zou worden opgenomen, zou de hoeveelheid aan stukken die moet worden meegezonden wel erg groot worden. In geval van twijfel is het immers altijd mogelijk deze openbare registers te raadplegen. Mochten ook deze onvoldoende informatie verschaffen, dan kan het bevoegd gezag op grond van artikel 4, derde lid, om verstrekking van nadere inlichtingen worden gevraagd.

Artikel 9

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of inzicht verschaft kan worden in de ervaringen met het huidige Besluit erkenning instellingen schriftelijk onderwijs (Beiso). Voorts wilden deze leden weten waarom zonder enige toelichting is weggelaten «en de correctie van het door de cursist ingeleverde schriftelijk werk», terwijl er in de memorie van toelichting toch over wordt gerept.

Artikel 9, tweede lid, is anders geformuleerd dan de overeenkomstige bepaling in de Weiso, omdat die oude formulering toegeschreven was op het schriftelijk onderwijs. Waar het hier zal gaan om verschillende vormen

van onderwijs, ligt het in het voornemen in de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 9, tweede lid, specifiek op te nemen die regels die betrekking hebben op het schriftelijk onderwijs, dus met name de correctie van huiswerk, omdat dat een wezenlijk onderdeel uitmaakt van de relatie docent-cursist. Daarnaast ligt het in het voornemen andere regels op te nemen die weer specifiek het mondeling onderwijs aangaan en algemene regels die voor beide vormen van onderwijs gelden.

De V.V.D.-fractie vroeg waarom in het eerste lid de term «cursus» was gebruikt en waarom in het tweede lid sprake was van «cursussen».

De opmerking van de V.V.D.-fractie heeft geleid tot een wijziging van artikel 9, omdat er geen dringende reden bestond de ene keer het enkelvoud en de andere keer het meervoud te gebruiken. De nota van wijziging voorziet hierin.

De leden van de R.P.F.-fractie vroegen zich af of, waar in de memorie van toelichting op dit artikel wordt verwezen naar artikel 110, niet artikel 11a wordt bedoeld.

Door een fout wordt in de memorie van toelichting verwezen naar artikel 110 tot en met e. Dit had moeten zijn artikel 11, eerste lid onder c tot en met e.

Artikel 10

Lid 1

De leden van de C.D.A.-fractie stelden de vraag, wie beoordeelt of de werving op behoorlijke wijze geschiedt.

Artikel 10 maakt deel uit van titel III, waarin de voorwaarden voor de erkende instelling zijn opgesomd. Die voorwaarden zijn van belang bij de erkenning en de intrekking van de erkenning. Het is de minister die erkent (artikel 3) of de erkenning intrekt (artikel 19). Tegen de beslissing van de minister staat op grond van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (a.r.o.b.) beroep open op de Afdeling rechtspraak van de Raad van State.

Lid 2

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen waarom hier het geven van cadeaus wordt verboden, daar waar zulks in het regulier onderwijs groeiend is.

In het niet-erkende particulier onderwijs is het verstrekken van cadeaus een zo wijd verbreid verschijnsel, dat opnemng van het tweede lid wenselijk werd geacht. Hetzelfde gold in 1972 voor de vergelijkbare bepaling in de Wet erkenning instellingen schriftelijk onderwijs (artikel 8, tweede lid). Tot dusver is het nog niet zo, dat de verstrekking van cadeaus in het uit de openbare kas bekostigde onderwijs gemeengoed zou zijn geworden. Wanneer de verstrekking in de sfeer van het bekostigde onderwijs beduidende proporties zou aannemen, zou het ook daar nodig worden wettelijke maatregelen te treffen.

Leden 3 en 4

Deze twee leden hebben dezelfde strekking als artikel 8, derde lid, van de Wet erkenning instellingen schriftelijk onderwijs (Weiso) namelijk het uitsluiten van colportage. Omdat de Colportagewet van later datum is dan de Weiso, is in genoemd artikel 8 niet de terminologie van de Colportagewet gebruikt. In de onderhavige leden 3 en 4 is dat wel geschied.

De G.P.V.-fractie vroeg waarom in het derde lid ook de voorlichting over een cursus in de genoemde context is verboden.

Naast het verbod van colportage is die voorlichting verboden, omdat anders het colportageverbod zou zijn te omzeilen door de werving te splitsen in voorlichting en een «toevallig» daarop volgende sluiting van een overeenkomst.

Ook vragen de leden van de G.P.V.-fractie waarom niet is gekozen voor een bepaling dat op een inschrijving voor een cursus binnen een bepaalde termijn zonder consequenties voor de cursist teruggekomen kan worden.

Het gaat hier precies om de kardinale reden waarom niet is gekozen voor het van toepassing laten zijn van de Colportagewet, maar voor een in dit wetsontwerp opgenomen colportageverbod: Een afkoelingsperiode van acht dagen na dagtekening van de Kamer van Koophandel en Fabrieken op de overeenkomst is wel voldoende voor een frituurpan, maar niet voor een cursus, omdat die cursus in veel gevallen pas begint na die periode van acht dagen en de behoefte om de overeenkomst ontbonden te krijgen doorgaans pas bij de consument ontstaat na kennismaking met het produkt, in dit geval de cursus.

Hiermee is tevens het antwoord gegeven op de vraag van de leden van de P.v.d.A., waarom deze wet verder gaat dan de Colportagewet.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen, of wervings- en voorlichtingsbijeenkomsten zijn toegestaan.

Zulke bijeenkomsten zullen in het algemeen vallen onder de omschrijvingen van artikel 10, derde lid, ook nadat het vierde lid daarop is toegepast. Dat daarvoor wel een nadere nuancering is te geven, moge blijken uit de volgende alinea.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of deelneming aan de Nationale Beroepenmanifestatie te Utrecht geoorloofd is.

Wanneer die manifestatie zo is georganiseerd – en dat schijnt bij die Nationale manifestatie het geval te zijn – dat een bezoekersstroom langs verschillende stands schuifelt en sommigen even stil staan en anderen gewoon doorlopen, is er geen sprake van een groep die speciaal voor de aanbiedingen van een bepaalde stand is samengebracht (vierde lid). Deelname aan zo'n manifestatie is derhalve niet in strijd met de erkenningsvoorwaarden.

De leden van de fracties van de V.V.D., het C.D.A. en de S.G.P. vroegen of werving en voorlichting in genoemde context wel zijn toegestaan wanneer zij geschieden door inschakeling van eigen personeel.

Het antwoord luidt ontkennend. Met de zinsnede «die in de uitoefening van beroep of bedrijf», die is ontleend aan de Colportagewet – dit ook ten antwoord aan de leden van de S.G.P.-fractie – is bedoeld een ieder die «voor zijn brood» colportage bedrijft ongeacht de vraag of hij dat doet in loondienst dan wel als zelfstandige. In de Colportagewet is die zinsnede opgenomen om mogelijk te maken dat bij voorbeeld de buurman, het familielid of de vriend, die iets ter overname komt aanbieden, buiten de werking van die wet kan blijven. In de gevallen, waarin colportage als nevenwerkzaamheid wordt uitgeoefend, is echter wel sprake van de uitoefening van een beroep of bedrijf, omdat een nevenberoep of -bedrijf ook een beroep of bedrijf kan zijn.

De leden van de fracties van V.V.D. en S.G.P. vroegen wat in de toelichting wordt verstaan onder «en dergelijke».

Bedoeld was om daar enkele voorbeelden te geven van een groep die kennelijk niet met of mede met het oog op de aanprijsing van een cursus in die groep is bijeengebracht. Het «en dergelijke» duidt erop, dat er geen sprake is van een limitatieve opsomming.

Ook vroegen leden van de V.V.D.-fractie op welke wijze die bezoeken (bij voorbeeld bezoeken aan een gevangenis) wel onder de bepalingen van de wet kunnen vallen. In feite vroegen de leden van de C.D.A.- en de S.G.P.-fractie hetzelfde toen zij informeerden naar de betekenis van «automatisch».

Met «bezoeken aan gevangenen ... vallen niet automatisch onder de bepalingen van deze wet» is bedoeld weer te geven, dat het van de omstandigheden afhangt of een bezoek aan de gevangenis kan worden aangemerkt als colportage. Het is denkbaar dat een onderwijsinstelling door persoonlijk bezoek een gevangene wil bewegen zich in te schrijven op een cursus of dat binnen de gevangenis een groep personen wordt bijeengebracht met het kennelijke doel om een cursus aan te prijzen. Niet automatisch betekent derhalve: niet zonder meer.

Voorts vroegen de leden van de fracties van V.V.D. en S.G.P. hoe de regering zich een uitzonderingsregeling voorstelt.

In feite zijn in artikel 10, vierde lid, twee uitzonderingen gegeven op het derde lid, namelijk

- a. wat niet als persoonlijk bezoek wordt aangemerkt, en
- b. wat niet als groep van personen wordt aangemerkt.

Beide uitzonderingen lopen parallel met de Colportagewet (artikel 1, vijfde en zesde lid, van die wet).

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen waarom in artikel 11 niet de regeling gevolgd wordt zoals geldend voor het regulier onderwijs waar school- en cursusgeld per schooljaar worden betaald. Voorts vroegen deze leden hoe dit artikel is te verstaan als de cursist wel redenen geeft voor beëindiging.

Allereerst zij opgemerkt, dat de onderhavige regeling overeenkomt met artikel 9, eerste lid onder g sub 2, van de Wet erkenning instellingen schriftelijk onderwijs. Met deze regeling wordt beoogd de belangen van zowel de cursist als de onderwijsinstelling te beschermen. Het lijkt daarbij redelijk om de cursist pas na het verstrijken van de opzegtermijn recht op terugbetaling van vooruitbetaalde cursusgeld voor de daarna volgende periode te geven. Op deze wijze nemen beide partijen een deel van de kosten verbonden aan de beëindiging van de overeenkomst op zich.

Voor de school- en cursusgeld in het bekostigde onderwijs gelden inderdaad afwijkende regelingen. Volledigheidshalve volgen die regelingen hieronder. Met betrekking tot het schoolgeld voor het bekostigde volledige dagonderwijs in het voortgezet onderwijs is in artikel 3 van de School- en cursusgeldwet 1972 (Stb. 1983, 360) een soort terugbetalingsregeling opgenomen. De bedoelde regeling kan kortweg worden omschreven als «alles of niets» en houdt in dat voor een leerling die op 1 januari niet meer aan een school is ingeschreven geen schoolgeld is verschuldigd. Indien de aanslag schoolgeld reeds voldaan is, vindt terugbetaling plaats. Voor leerlingen die na 1 januari de school verlaten is steeds volledig schoolgeld verschuldigd. Hierbij zij aangetekend dat het schoolgeld slechts een gering deel van de kosten van het onderwijs dekt, en dat niet de leerling maar de ouder, naar draagkracht, dient te betalen. Deze omstandigheden rechtvaardigen de hierboven uiteengezette ietwat grove regeling.

Ten aanzien van het cursusgeld is krachtens circulaire C830146 DGVO 12 237 van 22 april 1983 de volgende gedragslijn van toepassing met betrekking tot terugbetaling.

Terugbetaling

1. Aan degene die ten gevolge van bijzondere, van zijn wil onafhankelijke omstandigheden, ter beoordeling van het bevoegd gezag, gedurende een aaneengesloten tijdvak dat ten minste de helft van de cursusgeldperiode bestrijkt, niet heeft kunnen deelnemen aan het onderwijs, wordt de helft van het door hem betaalde cursusgeld terugbetaald.

2. Bij overlijden vóór de tweede helft van een cursusgeldperiode wordt de helft van het betaalde cursusgeld terugbetaald.

3. Het eerste en tweede lid zijn slechts van toepassing indien het terug te betalen bedrag ten minste f 100 bedraagt en de cursusgeldperiode ten minste 6 maanden omvat.

Bij deze regeling is wel opgaaf van redenen voor beëindiging vereist. Terugbetaling vindt slechts plaats wanneer sprake is van overmacht. Aangezien het cursusgeld slechts een gering deel van de kosten van de cursus dekt, is deze regeling alleszins verantwoord te noemen.

Artikel 11

De leden van de D'66-fractie komt het gewenst voor (toekomstige) cursisten niet te confronteren met een soort administratieve of bureaucratische drempel, dit zou namelijk afstotend werken voor dat deel van de doelgroep dat juist het z.g. tweede-kans-onderwijs volgt of wil volgen. Een dergelijke ontwikkeling kan niet de bedoeling van deze wettelijke regeling zijn.

De overeenkomst zoals neergelegd in artikel 11 is er uitsluitend ter bescherming van de cursist. Dit artikel is niet fundamenteel gewijzigd ten opzichte van de Weiso, slechts hier en daar aangepast in verband met het te erkennen mondeling onderwijs, en tot op heden heeft zich nooit enig probleem als bedoeld door de leden van de D'66-fractie voorgedaan.

Lid 1

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen waarom hier geen sprake is van bevoegd gezag, zoals in vele andere artikelen.

Het gaat hier om de partijen in een overeenkomst. Slechts natuurlijke personen en rechtspersonen kunnen partij zijn in een overeenkomst. Een orgaan van een rechtspersoon kan dat niet.

Lid 1, onder g sub 2

Voor het antwoord op de vraag van de leden van de C.D.A.-fractie of het wel redelijk is voor zeer korte cursussen een opzeggingsmogelijkheid voor te schrijven, wil ik verwijzen naar het antwoord op vraag 3 van de V.V.D.-fractie in het algemeen deel van de toelichting.

De leden van de fracties van de V.V.D. en van de S.G.P. vroegen wat wordt bedoeld met «zonder opgaaf van redenen» en of bij opgaaf van redenen geen of een andere opzegtermijn in acht moest worden genomen. Ook de leden van de fractie van de P.v.d.A. vroegen hiernaar.

Het is de bedoeling dat dit artikel bepaalt dat een instelling in een overeenkomst een opzegtermijn kan bedingen van ten hoogste 3 maanden. Tevens is het de instelling niet toegestaan van de cursist te eisen dat deze redenen opgeeft waarom deze de cursus wenst op te zeggen, tenzij hij zich niet houdt aan de overeengekomen opzegtermijn. In de nota van wijziging is een bepaling opgenomen die de strekking van artikel 11 onder g beter weergeeft.

Lid 1, onder h

Naar aanleiding van de opmerking van de leden van de fracties van het C.D.A. en de V.V.D. of het woord «toegezonden» niet moet worden vervangen door «verstrekke», wordt deze bepaling in de nota van wijziging verbeterd.

Lid 1, onder i

De leden van de C.D.A.-fractie vragen zich af waarom zonder enige toelichting de huidige tekst veel ver strekkender is dan de tekst van de Weiso. Ook vragen deze leden of een uitbreiding van taken en bevoegdheden van de inspectie als hier bedoeld wel past bij haar taak en functie. Is het wel een goede zaak als de inspectie gaat bemiddelen bij klachten, gaat de overheidsbemoediging hier niet te ver, aldus deze leden.

Op grond van ervaringen met de Weiso is vastgesteld dat de rol van de inspectie dikwijls een bemiddelende is. Men is geneigd met klachten naar de inspectie te gaan. Deze neemt contact op met de instelling, krijgt een betere indruk van de zaak en kan zo dikwijls de klacht uit de wereld helpen. De praktijk heeft uitgewezen dat bemiddeling meestal leidt tot opheffing van de klacht.

De leden van de R.P.F.-fractie vroegen zich af of de behandeling van klachten niet als in het reguliere onderwijs in fasen moet plaatsvinden in plaats van de mogelijkheid dat de cursist direct de bemiddeling van de inspectie inroept.

Deze vraag is reeds gedeeltelijk beantwoord bij de vraag van de D'66-fractie, hierboven afgedrukt meteen na het opschrift «artikel 11». In de praktijk gaat men pas naar de inspectie als men met de instelling niet tot overeenstemming kan komen, vandaar ook dat de nadruk wordt gelegd op de bemiddelende rol van de inspectie.

Lid 4

De leden van de fracties van de V.V.D. en het C.D.A. vroegen om een interpretatie van het begrip «bedrijf», waarbij de leden van de C.D.A.-fractie zich afvroegen of het geen aanbeveling verdiende deze bepaling te verbreden.

Het is inderdaad de bedoeling dat ook de non-profit-organisaties en de overheid onder de werking van het vierde lid vallen. De nota van wijziging voorziet in een aanpassing van deze bepaling opdat duidelijker dan voorheen tot uitdrukking komt dat het hier gaat om overeenkomsten die worden gesloten met werkgevers ten bate van hun werknemers.

De leden van het C.D.A. vroegen vervolgens wat er gedaan moest worden bij het overlijden van een van de deelnemers indien een bedrijf een overeenkomst is aangegaan voor meerdere werknemers.

Voor deze casuïstiek biedt de wet geen oplossing. In de praktijk wordt dit veelal opgelost door een andere werknemer van het bedrijf de plaats te laten innemen van de overleden werknemer.

Artikel 12

Lid 1, onder d

Bij de leden van de fracties van het C.D.A. en de V.V.D. bestond onduidelijkheid over wat werd bedoeld met «de samenstelling» van de examencommissie.

Met «de samenstelling van de examencommissie» wordt bedoeld dat de examenreglementen een bepaling moeten bevatten over de wijze waarop de examencommissies moeten worden samengesteld, waarbij met name de deskundigheid en de relatie tot de instelling van de te benoemen personen van belang zijn. In de nota van wijziging is een bepaling opgenomen die duidelijker moet weergeven wat was bedoeld.

Lid 6

De leden van de C.D.A.-fractie vragen zich af waarom, terwijl de Weiso geen bepaling kent voor een algemene maatregel van bestuur, nu zonder toelichting in lid 6 een dergelijke algemene maatregel van bestuur wordt geïntroduceerd. Men vraagt zich af welke ervaringen met de Weiso of welke andere argumenten hiertoe nopen.

Ook deze bepaling is opgenomen op grond van de praktijkervaring met de Weiso. In het kader van de Weiso bleek er behoefte aan om nader het beleid uiteen te zetten in een circulaire (circulaire «Handreiking examenreglementen», BVO-SFO-74/036 van 5 juli 1974). Het ligt in het voornemen om

in de algemene maatregel ex artikel 12, zesde lid, een concrete juridische basis te geven aan dat beleid.

Artikel 14

Lid 1

De aanbeveling van de leden van de fracties van het C.D.A. en het G.P.V. om in plaats van het begrip «cijferlijst» het begrip «beoordelingslijst» te gebruiken, omdat in veel gevallen de beoordeling niet in cijfers pleegt te worden uitgedrukt, is overgenomen. De nota van wijziging strekt ertoe op dit punt niet alleen het eerste lid van dit artikel, maar ook de leden 2 en 4 aan te passen.

Lid 3

De leden van het C.D.A. en de V.V.D. vroegen wat moet worden verstaan onder «voltooiing van de cursus». De leden van het C.D.A. vroegen of er geen sprake kan zijn van discriminatie omdat het verschil maakt of men voor een examen gezakt is of dat men geen examen kan afleggen.

De cursus is bij het schriftelijk onderwijs voltooid zodra de cursist al het huiswerk heeft ingezonden. Bij het niet-schriftelijk onderwijs is sprake van voltooiing van de cursus indien het geheel, dan wel een representatief deel van de lessen is gevolgd. Van voltooiing van de cursus kan al sprake zijn voordat het eventueel aan de cursus verbonden examen is afgelegd. Een cursist die al het huiswerk heeft ingezonden dan wel alle lessen heeft gevolgd, maar geen examen wil dan wel kan afleggen, omdat aan de cursus geen examen is verbonden, of als gevolg van examenvrees of ziekte, komt derhalve in aanmerking voor een verklaring als bedoeld in dit lid. Het maakt derhalve voor het kunnen verkrijgen van een verklaring op grond van artikel 14, derde lid, geen verschil of men voor het examen gezakt is of dat men geen examen kan afleggen.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen vervolgens welke tekst dwingend was voorgeschreven op de verklaring, die kan worden uitgereikt indien men niet is geslaagd of om andere redenen het diploma niet heeft kunnen verwerven. En wat de ervaring is bij het schriftelijk onderwijs met een dergelijke verklaring.

Op grond van het bepaalde in het vierde lid van dit artikel moeten de modellen van de diploma's, de certificaten, de beoordelingslijsten en de verklaringen worden goedgekeurd door de minister. Hierbij zullen de verklaringen ten minste moeten bevatten dat de gehele, of nagenoeg gehele, cursus is gevolgd, dan wel in het geval van schriftelijk onderwijs al het huiswerk is ingezonden. Tevens zal een gemiddelde waardering moeten worden vermeld. Bij het erkende schriftelijk onderwijs bestaat nu al de mogelijkheid om in een voetnoot van de verklaring op te nemen, dat aan de cursus geen examen is verbonden. Bij het schriftelijk onderwijs zijn louter positieve ervaringen opgedaan met deze verklaringen.

Artikel 15, lid 2

De C.D.A.-fractie stelt prijs op een aantal voorbeelden. Voorts wil zij weten waarom nadere regels krachtens dit artikel nodig zijn, wanneer andere departementen reeds regelingen hebben getroffen.

Enkele voorbeelden zijn:

de examens Luchthavenpolitie en Beveiligingsbeambte, beide onder toezicht van de minister van Justitie, en de examens Brugdiploma voor Verplegende en Verzorgende Beroepen (BVB), deel I en II, die onder toezicht staan van de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Deze bepaling is opgenomen om het in onvoorziene omstandigheden mogelijk te maken regels op te stellen die voor de betrokken ministers acceptabel zijn. De situatie kan zich voordoen dat de regeling van een andere minister aangepast zou moeten worden om binnen de Weo te passen.

Artikel 16

Het ontging de leden van de fracties van het C.D.A., de V.V.D. en de R.P.F. waarom in dit artikel niet wordt gesproken van «bevoegd gezag».

De opmerking van deze leden heeft ertoe geleid, dat bij de nota van wijziging wordt voorgesteld in dit artikel te spreken over «bevoegd gezag».

Artikel 18

Voor het antwoord op de vragen van de leden van de fractie van D'66 bij dit artikel moge ik verwijzen naar de reeds bij artikel 4 gegeven antwoorden.

Artikel 19, lid 1

De vraag van de leden van het C.D.A., waarom bij de in dit lid bedoelde algemene maatregel van bestuur niet was opgenomen «de Onderwijsraad gehoord», heeft geleid tot aanpassing van dit artikel bij nota van wijziging. Het horen van de Onderwijsraad is in dit geval zeer zeker gewenst.

Artikel 21

Naar de mening van de leden van de R.P.F.-fractie zou het, wanneer de instelling zowel bekostigd als niet-bekostigd onderwijs verzorgt, aanbeveling verdienen beide vormen van onderwijs onder één inspecteur te laten ressorteren.

In de praktijk komen verschillende situaties voor: Soms heeft één inspecteur het toezicht, soms ligt het toezicht in handen van verschillende leden, afhankelijk van de diversiteit van de instelling.

Artikel 22, onder d

De C.D.A.-fractie vroeg waarom de tekst in deze bepaling verder ging dan de gangbare onderwijswetten, waar sprake is van «beoordeling van de ontwikkeling» in plaats van «bijdragen aan de ontwikkeling».

Bij het beantwoorden van de onderhavige vraag is aangenomen dat in plaats van «beoordeling van de ontwikkeling», «bevordering van de ontwikkeling» was bedoeld. Zowel in artikel 157 van het ontwerp van Wet op de Open Universiteit (kamerstuk 18 227) als in artikel 142 van het ontwerp van Wet op het hoger beroepsonderwijs (kamerstuk 16 803), wordt tot de taak van de inspectie gerekend het bijdragen aan de ontwikkeling van het onderwijs waarop deze wet van toepassing is. De Wet op het basisonderwijs (Stb. 1984, 2) en de Interimwet op het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs (Stb. 1982, 730) spreken beide in artikel 5 over «de bevordering van de ontwikkeling van het onderwijs» en de Wet op het voortgezet onderwijs ziet in artikel 116 als taak van de inspectie: het trachten de bloei van het voortgezet onderwijs te bevorderen. Zoals moge blijken uit de bovenstaande opsomming is het niet goed mogelijk te spreken van een in de andere onderwijswetten gangbare bepaling met betrekking tot de taak van de inspectie. Inhoudelijk bestaat geen aanwijsbaar verschil in deze taak indien er gesproken wordt over «bevorderen van de ontwikkeling», dan wel «bijdragen aan de ontwikkeling».

Artikel 23

De leden van de fractie van het C.D.A. vroegen waarom zonder toelichting was weggelaten «voor zover dit voor de vervulling van haar taak nodig is».

De leden van de V.V.D.-fractie achtten het noodzakelijk dat in de wetstekst tot uitdrukking wordt gebracht dat de gegevens die aan de inspectie ter beschikking moeten worden gesteld, alleen betrekking hebben op het onderwijsaanbod. Ook de leden van D'66 namen aan dat het niet de bedoeling is de financiële administratie openbaar te krijgen.

In principe is het voor de inspectie alleen noodzakelijk de beschikking te hebben over gegevens die betrekking hebben op het onderwijsaanbod. In sommige gevallen zal het echter ook noodzakelijk zijn dat de inspectie toegang heeft tot andere gegevensbestanden ten einde te kunnen constateren dat de continuïteit van het onderwijsaanbod geen gevaar loopt.

In de nota van wijziging is een bepaling opgenomen op grond waarvan de inspectie alleen kan verzoeken om gegevens voor zover deze relevant zijn in verband met de uitvoering van de wettelijke regeling.

De leden van D'66 vroegen wie hier het bevoegd gezag is en wie hier het personeel is. Deze leden vroegen of hier bij voorbeeld ook aan een conciërge moest worden gedacht.

Wie in dit artikel het bevoegd gezag is, is – indien de instelling uitgaat van een rechtspersoon – afhankelijk van het orgaan van de rechtspersoon dat bevoegd is ter zake van de instelling rechtshandelingen te verrichten. Zoals reeds bij het antwoord op vragen bij artikel 1 is gesteld, is dit afhankelijk van het Burgerlijk Wetboek, van de statuten van de instelling dan wel van beide.

Bij «het personeel» moet gedacht worden aan een ieder die om werkzaam te zijn bij de instelling in dienst is van de natuurlijke persoon of de rechtspersoon waarvan de instelling uitgaat. Hieronder valt derhalve al het onderwijskundig en administratief personeel en derhalve ook de door de leden van D'66 genoemde werknemer. Deze personeelsleden zal echter, zoals blijkt uit de wetstekst, alleen worden gevraagd informatie te geven die van belang is voor de door de instelling verzorgde onderwijsactiviteiten en de continuïteit hiervan.

Artikel 24

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen zich af op grond van welke argumenten een dergelijke ver strekkende algemeen gestelde delegatie noodzakelijk is. Voorts vragen zij om een nadere toelichting van het begrip «nadere voorschriften» en wilden zij weten of verdere wettelijke regeling of invulling mogelijk is.

Indien een opleiding onder een bepaald vakministerie valt, is het noodzakelijk dat de problematiek wordt gezien vanuit de invalshoek van het vakministerie alsook vanuit de invalshoek van het ministerie van onderwijs en wetenschappen. Omdat de problematiek per vakministerie verschillend is, is het niet gewenst hiervoor nadere algemene regels te geven.

Artikel 26

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen of dit artikel niet tot ongewenste situaties zou kunnen leiden, omdat het op basis van de wetstekst beter lijkt een verzoek in te dienen in januari van het volgende jaar dan in februari tot en met december van het eerste jaar.

Dit artikel is noodzakelijk om de bij inwerkingtreding van de wet verwachte toeloop van verzoeken om erkenning te kunnen verwerken. De in artikel 5 genoemde termijn is daarvoor te kort. Ten einde deze bedoeling beter tot uitdrukking te brengen wordt bij nota van wijziging een aanpassing van dit artikel voorgesteld. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de na een jaar na inwerkingtreding ingediende verzoeken altijd eerder tot een beslissing op het verzoek om erkenning zullen leiden, dan de eerder gedane verzoeken.

Ten slotte wil ik nog verwijzen naar het antwoord bij artikel 5.

Artikel 27, lid 2

De leden van de fracties van het C.D.A., de V.V.D., de S.G.P. en het G.P.V. vroegen waarom een reeds erkende instelling ook een nieuw verzoek moet indienen voor dat deel van de activiteiten dat reeds erkend is en waarom niet kan worden volstaan met een aanvullende erkenningsaanvraag.

Het is de bedoeling van dit artikel dat er een nieuwe erkenning wordt gegeven en niet dat een aanvullende erkenning wordt gegeven. Er kan derhalve niet worden volstaan met het toezenden van de in artikel 4 bedoelde gegevens. Ook bij het onderzoeken van de instelling zal derhalve worden uitgegaan van de gehele instelling. Hierbij moet worden aangetekend dat indien de schriftelijke onderwijsactiviteiten bevredigend lopen acceptatie van dat deel van de instelling geen probleem zal zijn en de nadruk bij het onderzoek op het overige zal komen te liggen.

Lid 3

Het was voor de leden van de C.D.A.-fractie nog de vraag of het gerechtvaardigd is, de reeds verstrekte erkenning voor het schriftelijk onderwijs te laten vervallen, indien voor het andere onderwijs de erkenning niet kan worden verkregen. Zij verwezen daarbij naar artikel 6, tweede lid.

Het is een erkende instelling toegestaan andere, niet onder de werkingssfeer van deze wet gebrachte activiteiten te verzorgen. Een instelling moet echter erkend zijn voor alle activiteiten die wel onder de werkingssfeer van de wet vallen. Is dit niet het geval dan vervalt de erkenning van rechtswege (zie artikel 20, tweede lid).

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
N. J. Ginjaar-Maas